

I N D H O L D

Jørgen Døør og Jørgen Chr. Bang	Målenes Mål - nogle teore- tiske overvejelser over ud- forskningen af dansk sprog.	9
Frederik Stjernfelt og Henrik Jørgensen	Erkendelsesteoretiske pro- blemer i Københavnerskolen.	27
Hans Basbøll	Nogle synspunkter på mo- derne dansk ordprosodi.	29
Erik Olsen	Præfikset "for-".	37
Anne Duekilde	Hvad med modersmålsleksiko- grafien?	41
Niels Haastrup	Om Parlører Parløren som 1) genre, 2) kilde og 3) forbillede.	55
Boel Bøggild-Andersen	Træk af lydproduktionen i det første leveår hos norma- le og fødselsskadede børn.	71
Kirsten Gregersen	Grap - Et grammatisk red- skab til analyser af døve børns dansk.	85
Vibeke Sandersen	Stavefærdigheden hos bonde- soldater i treårskrigen 1848-50.	91
Værløse-projektet		105
Sten Sjørsløv	Om samtalepraksis i sko- lens danskundervisning.	106
Peder Skyum-Nielsen	Om fyndord og mundtlig sprogdydelse	112
Hans Jørgen Schiødt	Normopfattelser i skolen	124
Elisabeth Hansen	Sproglig bevidsthed	125

Jørn Lund	Det udvidede sproglærebegreb. Et udviklingsarbejde i 6. klasse.	127
Elisabeth Hansen	Sproglig bevidsthed i begynderundervisning. Et udviklingsarbejde om sproglig bevidsthed.	131
Knud Sørensen	Engelsk indflydelse på moderne dansk syntaks.	135
Anne Holmen	Unge indvandreres tilegnelse af dansk talesprogssyntaks - En undersøgelse af learnerdansk.	145
Tore Kristiansen	Selvrapporteret og faktisk sprogbrug hos 3 informanter.	163
Inge Lise Pedersen	Fynsk mellem øst og vest.	177
Karen Margrethe Pedersen	Snakker børn i Sønderjylland sønderjysk?	191
Torben Kisbye	Navn og Status - en introduktion til et socio-onomastisk projekt.	207
Birte Hjorth Pedersen	Personnavneforskning og databehandling.	220
Georg Søndergaard	EDB-analyse af personnavneforhold i Danmark	233

K. Ringgaard (udg.)

1. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog.
Århus 1987

MÅLENES MÅL - nogle teoretiske overvejelser over udforskningen af danske sprog

Af Jørgen Døør og Jørgen Chr. Bang

1. Historisk baggrund.

For et kvart århundrede siden satte nogle internationale konjunkturer sig igennem i den danske universitetsverden. Den moderne kapitalisme, der etableredes efter 2. verdenskrig, havde og har implikationer for forskning og undervisning - implikationer som fremtrådte med et demokratisk og antiautoritært ansigt: For det første åbnedes universiteterne for mange flere studerende end hidtil, og vi fik fem universiteter i stedet for to. Denne radikale kvantitative ændring i forsknings- og undervisningsbetingelserne fulgtes for det andet af krav om, at undervisning og forskning skulle være mere samfundsrelevante.

Begge ændringer og krav blev ideologisk formidlet af personer og bevægelser, som vi kalder manioprogressive.

For danskstudiernes vedkommende markeredes forandringerne ved at TEXT-kategorien udvidedes, og ved at syntaktiske og semantiske aspekter suppleredes med pragmatiske.

Som en implikation af at det militære og økonomiske tyngdepunkt var flyttet fra Europa til USA, skiftede også videnskaberne centrum: Det var derfor ikke nogen tilfældighed, at N. Chomsky med Syntactic Structures (1957), Aspects (1965) og Cartesian Linguistics (1966) blev en dominerende skikkelse i international lingvistik. Ligeså naturligt forekom det, at Thomas Kuhn's The Structure of Scientific Revolutions (1962) kom til at dominere den matavidenskabelige diskurs, videnskabsteorien.

Denne forandring i videnskaberne følger den moderne kapitalismes logik, og det virker helt *Storm P.*'sk, når hovedparten af de manioprogressive var marxister. At marxister og marxistiske bevægelser således banede vejen for de